

یادداشت

دولت برای مقابله با تحریم‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات چه کاری باید انجام دهد؟

لزوم برنامه‌ریزی جدید برای تحریم‌های جدید

محمد نجارصادقی: تحریم‌های نسل جدید فناوری اطلاعات و ارتباطات علیه ایرانی‌ها اقتدر بی‌سابقه بوده که مسئولان دولتی همچنان در شوک آن قرار دارند. محدودیت کاربران ایرانی، تحریم‌های آمریکا علیه ایران را وارد فاز جدیدی کرد که فارغ از سیاسی بودن آن، تاثیر بسیار بدی از لحاظ اقتصادی و اجتماعی می‌گذارد تا همچنان پرداختن به موضوع اقتصاد مقاومتی و خودکفایی اقتصادی و علمی الزامی به نظر برسد. پس از این تحریم‌ها کاربر اینترنت در ایران هر آنچه بخواهد، حتی آنچه در خود آمریکا فیلتر است می‌تواند ببیند اما اجازه ندارد حتی یک اپلیکیشن و کسب و کار اینترنتی را در بسترهای دنیای تکنولوژی مانند گوگل و آی‌اواس بازگذاری کند و مورد بهره‌برداری قرار دهد. در حال حاضر قریب به ۸۰۰ اپلیکیشن ایرانی از اپ‌استور و گوگل پلی حذف شده‌اند و بالای ۴۰ درصد از خدمات گوگل برای کاربران ایرانی تحریم شده است. حتی گوگل به برنامه آموزشی زبان انگلیسی هم رحم نکرده و این برنامه را برای کاربران ایرانی تحریم کرده است! طبق آماري که مرکز ملی فضای مجازی اعلام کرده، شرکت گوگل تمام ۵۱ صفحه کاربردی خود در زمینه برنامه‌نویسی و بسترسازی برای کسب و کارهای اینترنتی برای کاربران ایرانی را مسدود کرده ولی در عوض از ۲۱ صفحه خدمت جست‌وجو، ۲۰ صفحه را باز گذاشته است. آمریکا کاربر ایرانی را وارد شهرپازاری می‌کند که هر چقدر بخواهد می‌تواند در آنجا از صفحات بزرگسلا، دارکوب‌ها، دیپوب‌ها، آخرین اخبار سلب‌رئی‌ها و... استفاده کند اما اجازه نمی‌دهد یک اپلیکیشن ایرانی که باعث اشتغال جوانان در ایران می‌شود در آنجا وجود داشته باشد. این یعنی دشمنان ما دنبال آن هستند که با تحریم‌های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، زمام مدیریت محتوای فضای مجازی ایران را به دست بگیرند و انتخاب کنند مخاطب اینترنت در ایران به چه چیزی دسترسی داشته و به چه تقسیم اینترنت به خوب و بد، آن هم با معیار و خط‌کش ایالات متحده آمریکا. بی‌دلیل نیست که رهبر انقلاب همواره جنگ اقتصادی را در کنار جنگ فرهنگی بیان کرده‌اند؛ با مدیریت اینترنت ایران به وسیله تحریم ابتدا می‌تواند فرهنگ غربی را در کشور تبلیغ و در کنار این موضوع ظرفیت‌های اشتغال جوانان ایرانی را در حوزه فناوری نابود کنند. جالب اینجاست کسانی که داعیه آزادی در فضای مجازی را دارند و ادعا می‌کنند جمهوری اسلامی را فیلترینگ مانع آگاهی‌بخشی سیاسی و اجتماعی به مردم می‌شود، خود دست به محدودسازی کاربران ایرانی زده‌اند. آزادی اینترنت در فلسفه کشورهای غربی برای ایران و دیگر کشورهای در مسیر توسعه، دسترسی به شهرپازاری اینترنت است و نه دسترسی به مزایای فضای مجازی. با این وجود تجربه نشان داده صنایع کشور ما در زمان تحریم نتیجه بهتری داده‌اند تا زمانی که مسیر واردات باز بوده، مثال بارز آن کارنامه صنایع نظامی ایران است که پس از تحریم با جهشی مثال‌زدنی روبه‌رو شد اما لازمه این جهش یک برنامه‌ریزی بلندمدت و راهبردی در کنار استفاده از ظرفیت‌های موجود است. این‌گونه شدن برنامه‌هایی مانند اوبر و آمازون در کشور یکی از گام‌های مثبت در این زمینه بود؛ تصور این موضوع که تا چند سال دیگر زندگی مردم چه میزان با این برنامه‌های کاربردی عجین می‌شود و یکی از این برنامه‌ها سودای تحریم‌هایی مانند گوگل و اپل به هوش می‌رسد خود ترسناک است اما با وجود درگاه‌های فروش آنلاین کالا یا تاکسی‌های اینترنتی عمال این تحریم‌ها ناچار آمد شده است. نیاز جدی به برنامه‌های جغرافیامحور و مسیریاب در بین برنامه‌های کاربردی احساس می‌شود، از این مهم‌تر ایجاد بسترهای لازم جهت تغییر زیست‌بوم استارت‌آپی ایران از شکل وابستگی محض به موتورهای جست‌وجو یا درگاه‌های بارگذاری اپلیکیشن آمریکایی به سمت شکل مستقل ایرانی است که در آن ضمن حفظ امنیت، نیازهای کاربردی مردم هم رسیدگی شود. از این گذشته با توجه به علاقه نشان دادن سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی به دنیای استارت‌آپ‌ها، حفظ امنیت این سرمایه‌گذاران برای جذب جاذبه‌های سرمایه‌گذاری‌های جدید در این بخش و ایجاد بستری امن که با تحریم‌های یک‌پارچه و دو‌هوی آمریکا از بین نرود، الزامی است.

گزارش «وطن‌امروز» از طرحی که قرار است اشتغالزا باشد اما مشکل‌زاست

طرح کپی کارورزی ناقص است!

انتقادات کارشناسان و فعالان حوزه کار از طرح کارورزی

نام	سمت	نقد و نظر	منبع و زمان
سیدمحمدابراهیمیان	رئیس مجمع عالی نمایندگان کارگران کشور	کسانی که در طرح کارورزی شرکت می‌کنند از خدمات بیمه‌ای شامل خدمات درمانی، از کارافتادگی، بازنشستگی، بیکاری و خدمات دیگر محروم می‌شوند و کارگران را بحران روبه‌رو می‌کنند.	وطن امروز، ۱۵ مهر ۹۶
علی خدایی	عضو شورای عالی کار	این طرح سوءاستفاده از نیروی کار است و نمی‌تواند جذب ۷۰ درصدی اشتغال داشته باشد.	تسنیم، ۷ خرداد ۹۶
محمدضاتاجیک	رئیس مجمع نمایندگان کارگران استان تهران	اجرای این طرح و سوءاستفاده‌های احتمالی، امنیت شغلی کارگران به خطر می‌افتد و بعضی کارفرمایان سودجو با تعدیل کارگران شاغل و جذب افراد تحصیلکرده، تعداد بیشماری از کارگران را بیکار می‌کنند.	تسنیم، ۱۲ تیر ۹۶
فرامرز توفیقی	فعال کارگری	طرح کارورزی دولت همان نسخه جدید استاد-شاگردی است و به نوعی می‌توان آن را برده‌داری نوین نامید. مسئولان به دنبال ایجاد یک نظام ارباب-رعیتی هستند که مغایر با آموزه‌های اخلاقی و اسلامی است.	فارس، ۲۳ خرداد۹۶
حمیدحاج‌اسماعیلی	کارشناس بازار کار	دولت با طرح کارورزی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به دنبال اهداف پوپولیستی خود است و نه تنها اشتغالی ایجاد نخواهد کرد بلکه وضعیت بازار کار را بحرانی‌تر می‌کند و موجب اخراج نیروی کار قدیمی در کارگاه‌ها می‌شود.	فارس، ۷ خرداد ۹۶
حمیدرضاامقلی‌تبار	بازرس مجمع عالی نمایندگان کارگران	این طرح برای جامعه کارگری آسیب به دنبال دارد و می‌خواهد یک برده‌داری نوین را اجرائی کند.	تسنیم، ۲۶ خرداد ۹۶
فتح‌الله بیات	رئیس اتحادیه کارگران قراردادی ویبمائی	در طرح کارورزی، سیاست از نیروی کار، طبقه‌بندی مشاغل و بیمه اجتماعی رعایت نشده است پس چه تضمینی هست که کارفرما نیروی کارورز را پس از مدتی اخراج نکند و یک سوم حداقل حقوق را هم به او بدهد؟	اسنا، ۲۱ خرداد ۹۶
حسین حبیبی	دبیر کانون هم‌انگهی شوراهای اسلامی کار تهران	طرح کارورزی مغایر فصل ۵ قانون کار است و هیچ تضمینی برای ادامه همکاری نیروی کار پس از پایان دوره آموزشی‌اش وجود ندارد.	تسنیم، ۱۹ خرداد ۹۶

طرح کارورزی می‌تواند روی مناسبات و روابط کار تأثیرات منفی بگذارد و بازار کار را دچار تکانه‌ها و کمک نمی‌کند بلکه رشد و توسعه کشور را به تأخیر انداخته، قانون‌گریزی، فساد و ظلم و ستم به کارگران علی‌اکبر مومنی‌ملک‌شاه، دبیر سابق شورای صنفی بندهای ۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵ اصل ۳ قانون اساسی و اصول ۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵ قانون اساسی است و تضمینی هم برای شاغل شدن کارورز در قالب استخدام موقت دائم نیست، به عبارتی نفی حکامیت کل قانون کار و بی‌خاصیت کردن آن است و نفی مواد ۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵ و فصل پنجم قانون کار به طور خاص است. وی معتقد است: «طرح کارورزی امنیت شغلی و مالی کارگران را که کمتر از حداقل دستمزد دریافت خواهند کرد بیشتر از قبل به خطر خواهد انداخت و این با قول و وعده‌ای که آقای روحانی، ریاست‌محرتر جمهوری در حرم امام خمینی (ره) ۱۱ اردیبهشت (روز جهانی کار) در ایام تبلیغات ریاست‌جمهوری به کارگران مبنی بر تأمین امنیت شغلی داده بود منافی دارد.»

طرح کارورزی علاوه بر آنکه هزینه‌های زیادی بر سر کارورزها تحمیل می‌کند تضمین قانونی برای کاهش آمار بیکاری و اشتغال به کار جوانان فارغ‌التحصیل دانشگاهی که با عنوان کارورز مشغول شده‌اند، ندارد. چنانچه براساس ماده ۱۲ دستورالعمل طرح کارورزی به علت آنکه طرح کارورزی یک طرح آموزشی و کارورزی است هیچ‌گونه حقی برای کارورز و استعددی برای واحد پذیرنده کارورز جهت جذب و استخدام موقت دائمی و شمولیت قوانین کار و تأمین اجتماعی ایجاد نمی‌کند. حال سوال اینجاست وقتی این طرح تضمینی برای استخدام توسط واحد پذیرنده ندارد پس چه هدفی را دنبال می‌کند؟ دبیر کانون هم‌انگهی شوراهای اسلامی کار تهران هم موضوع طرح کارورزی دانش‌آموختگان دانشگاهی را نوعی خلط محبت دانسته و عنوان می‌کند: «همه دانش‌آموختگان در مراکز علمی و دانشگاهی طرح‌های کارورزی و عملی را که لازمه گذراندن آن شرکت افراد در این طرح است در بازه زمانی طی می‌کنند تا وارد بازار کار و اشتغال شوند. بنابراین با توجه به اینکه افزایش توان علمی و عملی کشور برعهده مراکز علمی و دانشگاهی است، نیازی به طرح کارورزی که موازی کاری بوده و هزینه‌های سرسام‌آور و بعضاً غیر قابل‌کنترلی را تحمیل می‌کند و تأثیری در ایجاد اشتغال باکیفیت ندارد، نیست.» وی معتقد است: «طرح کارورزی ۲ هدف را دنبال می‌کند؛ می‌خواهد با نشان دادن آمار جوانان جوانی کار که در حال گذراندن دوره کارورزی هستند تحت عنوان شغلافان، آمار بیکاری را کاهش یافته نشان دهد و از طرفی وضعیت اشتغال و استخدام به صورت پیمانکاری و استاد-شاگردی ادامه یابد.» در واقع

از آنجایی که جمعیت بیکار فراوانی وجود دارد، کارآمد خواهد بود. در جریان تدوین لایحه برنامه ششم توسعه و به پیشنهاد وزارت کار، دولت «کارورزی» را تحت عنوان معافیت بیمه‌ای کارفرمایان در صورت جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در لایحه گنجانده و نمایندگان مجلس نیز در جلسه رسیدگی به جزئیات لایحه برنامه ششم توسعه و در بخش اصلاح مواد اجرایی از کمیسیون تلفیق برنامه، ماده ۸۶ برنامه را به شکلی به تصویب رساندند که طبق آن برای ترغیب کارفرمایان و کارفرمایان خاص، آن دسته از کارفرمایانی که نسبت به جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با مدرک حداقل کارشناسی، به صورت کارورزی اقدام کنند از پرداخت سهم بیمه کارفرما برای مدت ۲ سال از تاریخ شروع به کار معاف می‌شوند. در تشریح این طرح بنا به آنچه علی ربیعی، وزیر کار گفته است، باید گفت جوانان تحصیلکرده دانشگاهی در سنین ۲۵ تا ۳۴ سال پس از طی کردن فرآیند اتصال به واحد کسب‌وکار و توافق با کارفرما، می‌توانند دوره کارورزی را به مدت ۶ ماه در کارگاه‌ها بگذرانند که در این حالت مشمول پرداخت یک‌سوم حداقل دستمزد به علاوه پوشش بیمه حوادث از سوی دولت می‌شوند. دوره کارورزی حداقل ۴ ماه و حداکثر ۶ ماه در نظر گرفته شده که پس از گزارش‌گیری از اطلاعات ثبت شده در سامانه بر اساس یکسری شاخص، افراد واجد شرایط را در نظر گرفتن اولویت‌ها شناسایی و به میزان ظرفیت نگاهار و با در نظر گرفتن رشته تحصیلی فرد متقاضی از طریق وزارت کار به بنگاه اقتصادی مربوط معرفی می‌شوند. شاید نخستین و مهم‌ترین نقد به این طرح میزان حقوق در نظر گرفته شده برای کارورزان در آن باشد که یک‌سوم حداقل حقوق مصوب سال ۹۶ از سوی دولت یعنی حدود ۳۱۰ هزار تومان بزرگ‌ترین فرد است. این در حالی است که واحدهای پذیرنده کارورزان هم هیچ تعهدی در قبال جذب کارورز کارورزان در واحد مربوط ندارند! علی‌اصلاحی، عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار هم میزان حقوق پرداختی و شرط سنی را از مهم‌ترین چالش‌های این طرح می‌داند و در گفت‌وگو با گسترش صنعت، می‌گوید: «این طرح به لحاظ سنی کسانی را که مایل به شرکت و ثبت‌نام در آن هستند در بر نمی‌گیرد و از این حیث محدودیت ایجاد کرده، حال آنکه افرادی که در شرط سنی طرح قرار می‌گیرند، حاضر به کار با شرایط مندرج در طرح و دریافت یک‌سوم حقوق نیستند.» باید گفت پرداخت یک‌سوم حداقل حقوق قانون کار به کارورزان در طرح یادشده مشکلات بسیاری برای بازار کار و کارگران در پی خواهد داشت. حسین راغفر، عضو هیأت علمی گروه اقتصاد دانشگاه الزهراء هم در نقد طرح کارورزی می‌گوید: «یکی از تبعات قابل‌پیش‌بینی این طرح همان استثمار است.

حسین حبیبی، دبیر کانون هم‌انگهی شوراهای اسلامی کار تهران نیز با اعلام مخالفت با طرح کارورزی در نامه‌ای به علاءالدین زوجی، مدیر کل توسعه اشتغال وزارت کار می‌نویسد: «طرح کارورزی مانند طرح‌هایی چون خروج کارگاه‌های ۵ نفره و کمتر از ۱۰ نفر موضوع ماده ۱۹۱، قانون نوسازی و نساجی و صنایع، استاد-شاگردی، پیمانکاری، توسعه و گسترش مناطق آزاد تجاری و صنعتی

کوتاه‌اقتصاد

دلار تا ۴۰۱۰ تومان رسید

گروه اقتصادی: روز گذشته و در جریان معاملات بازار آزاد تهران، هر دلار از مرز ۴۰۰۰ تومان گذشت و به ۴۰۱۰ تومان رسید. به گزارش «وطن امروز»، همچنین هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح جدید با ۳۳ هزار تومان افزایش به یک میلیون و ۲۹۵ هزار تومان رسید و سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم نیز با ۲۵ هزار تومان افزایش به یک میلیون و ۲۴۷ هزار تومان رسید. از سوی دیگر قیمت هر دلار در ۳۹۷۵ تومان ثابت شد، ضمن اینکه یورو هم ۴۷۵۸ تومان، پوند ۵۲۹۲ تومان، درهم امارات ۱۰۹۸ تومان و لیر ترکیه ۱۱۴۲ تومان خرید و فروش شد. بر این اساس، یورو ۴۰ تومان و پوند ۳۳ تومان گران شد. هر نیم سکه نیز با ۱۰ هزار تومان افزایش به ۶۵۹ هزار تومان و ربع سکه با ۱۴ هزار تومان افزایش به ۳۸۶ هزار تومان رسید. سکه یک گرمی هم به ۲۵۲ هزار تومان افزایش پیدا کرد. علاوه بر این هر گرم طلای ۱۸ عیار ۱۲۳ هزار و ۳۰۰ تومان فروش رفت.

رشد اقتصادی غیرنفتی ۹۵٪ / ۲/۷ درصد است

مرکز پژوهش‌های مجلس در بررسی رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ با اشاره به محاسبه عدد ۶/۴ درصدی و ۲/۳ درصدی رشد اقتصادی بدون نفت توسط مرکز آمار ایران و بانک مرکزی، این رشد را پس از حذف صنایع وابسته به نفت، ۲/۷ درصد محاسبه کرد. به گزارش فارس، بررسی وضعیت اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد تنها ۲/۷ درصد از رشد اقتصادی ۱۲/۵ درصدی اعلام شده توسط بانک مرکزی ناشی از بخش غیرنفتی اقتصاد بوده است. به‌طور کلی تولید ناخالص داخلی کشور در این سال نسبت به سال ۱۳۹۰ حدود ۵ درصد رشد داشته است. همچنین مقایسه درآمد ملی این دو سال نشان می‌دهد درآمد ملی سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۸۰ درصد درآمد ملی ۱۳۹۰ بوده است. در این میان گروه کشاورزی، نفت و خدمات به ترتیب ۲۷/۹ و ۷ درصد رشد داشته‌اند. همچنین ۲۴ زیربخش صنعت تنها ۱۰ بخش در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۰ رشد داشته‌اند که بیشترین رشد مربوط به زیربخش‌های تولید دارو، تولید آسمپدنی‌ها و مواد غذایی بوده است. ضمن اینکه از ۱۴ زیربخشی که رشد منفی داشته‌اند ۷ زیربخش بیش از ۲۰ درصد رشد منفی داشته‌اند که این موضوع وضعیت وخیم این صنایع را در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد.

پیار و کوددار گرانی شد

جدیدترین آمار تغییرات قیمت انواع کالاهای اساسی تا پایان تیرماه امسال نشان از رکورد افزایش ۲۰۷ درصدی قیمت پیاز دارد. به گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت در بازه زمانی تیر ۹۵ تا تیر ۹۶ محصول سیب‌زمینی ۴۵/۸ درصد، سیب قرمز ۶۳/۲ درصد، نخود ۳۲/۸ درصد، لوبیا چیتی ۳۱/۷ درصد، جوجه یک روزه گوشتی ۴۳/۵ درصد، تخم مرغ ۳۷/۳ درصد و برنج طارم ۲۱/۹ درصد افزایش قیمت را تجربه کرده‌اند.

نام کالا	تیر ۱۳۹۶	تیر ۱۳۹۵	درصد تغییر
قند حبه	۳۳۶۰۷	۳۳۱۶۹	۱۲/۸
کره باستوریزه بگه	۲۹۱۹۳	۲۴۴۹۹	۱۹/۲
گوگفرنگی	۱۷۷۹۳	۱۴۴۷۱	۲۳/۱
گوشت گوساله	۳۴۵۱۶۲	۲۹۹۲۱۰	۱۵/۴
گوشت گوسفندی	۳۶۸۶۱۰	۲۸۱۵۸۲	۳۰/۹
گوشت مرغ تازه	۷۸۳۴۶	۷۵۵۳۹	۳/۷
لبه درجه یک	۹۲۸۸۷	۷۳۸۷۴	۲۵/۷
لوبیا سفید درجه یک	۷۶۳۱۵	۶۵۳۴۴	۱۶/۸
لوبیا قرمز درجه یک	۷۷۵۹۵	۶۲۶۳۳	۲۳/۹
لوبیا چیتی درجه یک	۱۰۸۴۴۰	۸۲۳۱۶	۳۱/۷
برنج طارم اعلا	۱۳۵۸۸۲	۱۱۱۵۰۸	۲۱/۹
پیاز	۳۵۵۷۸	۱۱۵۹۰	۲۰۷
تخم مرغ	۴۸۴۵۴	۳۸۰۶۸	۲۷/۳
جوجه یک‌روزه گوشتی	۲۰۳۴۴	۱۴۱۹۵	۴۳/۵
خیار رسمی درجه یک	۱۹۴۴۹	۱۶۱۱۳	۲۰/۶
روغن نباتی مانع	۵۲۳۲۰	۴۸۴۱۶	۸/۱
سیب زرد درجه یک	۵۷۳۸۴	۴۴۵۹۴	۲۸/۹
سیب‌زمینی درجه یک	۱۹۲۷۷	۱۳۲۳۳	۴۵/۸
سیب قرمز درجه یک	۵۶۲۸۷	۴۴۴۹۸	۲۳/۲

(قیمت‌ها به ریال است)